

TÉMATICKÉ OKRUHY OTÁZEK K BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠCE Z GEOGRAFIE

- 1 a) Systémové paradigma, systémy a synergetika v aplikaci na geografii. Geografické systémy.
b) Postavení Země ve vesmíru. Základní parametry oběžné dráhy Země.
Vliv kosmických těles na Zemi. Měsíční fáze.
c) Sídelní prostor a jeho vymezení.
- 2 a) Vývoj pojetí objektu a aspektu geografie. Geografický determinismus a indeterminismus.
Geopolitika.
b) Vyjmenujte a popište minimálně 3 vyvřelé, 3 sedimentární a 3 metamorfované horniny.
c) Základní jednotky výrobní sféry a geografický přístup (informační zdroje, charakteristiky a metody hodnocení).
- 3 a) **Současné pojetí objektu a aspektu geografie. Specifičnost geografického přístupu.**
Základní geografické metody.
b) Definice klimatologie a hydrogeografie. Klimatotvorné faktory a jejich charakteristika.
Rozlišení klimatických dějů podle prostorového rozsahu.
c) Systémový a synergetický přístup v geografii (základní pojmy, principy a využití).
- 4 a) Geosféry Země - definice, prostorové vymezení, vzájemný vztah a význam.
b) Půdotvorné procesy.
c) Vývoj regionální geografie. Její objekt, aspekt a cíle.
- 5 a) Geografické resp. krajinná sféra - definice, prostorové vymezení a složky.
Význam a vzájemný vztah termínů "geografická" a "krajinná sféra".
b) Tvar a velikost Země. Vertikální, šikmá a horizontální sféra. Význam rovníku, obratníků a polárních kruhů vzhledem ke zdánlivému pohybu Slunce.
c) Etapizace vývoje prostorových teorií (období působení, hlavní představitelé a typické rasy).
- 6 a) Členění geografické resp. krajinné sféry. Pojmy "prostor" a "území". Krajina, krajinný systém.
b) Co je to subdukce? Uveďte příklady a lokalizujte je na mapě světa.
Popište aspoň 2 její důsledky.
c) Teorie regionalizace - metodika a typologie socioekonomických regionů.
- 7 a) Postavení geografie v systému věd a její vnitřní strukturace. Dílčí disciplíny geografie.
b) Chemické složení atmosféry a její vertikální stratifikace. Výčet a charakteristika základních vrstev. Jejich funkce a vliv na krajinnou sféru.
c) Strukturace regionální geografie, místo regionální geografie v systému věd.
- 8 a) Význam geografie pro vědu, vzdělávání a praxi.
b) Hlavní diagnostické půdní horizonty.
c) Antropogeneze, struktura obyvatelstva světa podle ras, jazyka a náboženství.
- 9 a) **Metodika šetření a zpracování statistických informací (základní kroky statistických šetření, tabelárního a grafického zpracování dat).**
b) Pohyby Země a jejich charakteristika. Keplerovy zákony. Precese a nutace a jejich vliv na klima Země.
c) Dopravní cesty, uzly a sítě (základní pojmy a jejich hodnotící znaky - hierarchičnost, deviace, morfologie a hustota).
- 10 a) **Geografická aplikace rozdělení četností (absolutní, relativní, kumulované) statistických jevů.**
b) Vyjmenujte a popište kontinentální a regionálně geologické jednotky České republiky.
c) Základní jednotky studia regionální geografie a jejich vzájemný vztah. Vývoj a současné pojetí termínu "region".
- 11 a) **Základní míry úrovně (střední hodnoty) a jejich využití při zpracování geografických informací.**

- b) Základní meteorologické prvky. Přehled, měrné jednotky a maximální možné hodnoty v krajinné sféře.
- c) Demografická revoluce, vývoj počtu obyvatelstva světa, proces urbanizace
- 12** a) **Základní charakteristiky variability, asymetrie a špičatosti a jejich geografické využití.**
- b) Vložte pojem "vertikální stupňovitost půd".
- c) Vývoj lokalizačních teorií - hlavní představitelé a základní principy jejich přístupů.
- 13** a) **Teoretická rozdělení náhodných veličin (zejména Gaussovo, binomické a Pearsonovo rozdělení).**
- b) Zákryty nebeských těles. zatmění Slunce a Měsíce. Podmínky těchto zákrytů, doba trvání, četnost a vliv na krajinnou sféru.
- c) Klasifikace regionů
- 14** a) **Časové řady (okamžikové, intervalové), jejich hlavní rysy, zachycení vývojových tendencí a příklady geografické aplikace (bazické a řetězové indexy).**
- b) Principy formování a činnosti vulkánu, typy vulkánu.
- c) Demografická charakteristika jednotlivých světadílů.
- 15** a) **Principy a míry hodnocení statistické závislosti náhodných veličin (vysvětlení regrese, korelace)**
- b) Globální cirkulace atmosféry. Frontální rozhraní. Typy front. Vzhled frontálních ploch a vývoj počasí na teplé, studené a okluzní frontě.
- c) Vývoj teorií prostorového uspořádání - hlavní představitelé a základní principy jejich přístupů.
- 16** a) **Obecné principy statistického testování (základní kroky a druhy testů).**
- b) Přehled půd České republiky.
- c) Druhové členění dopravy podle předmětu, prostředku, cesty, vzdálenosti a zařízení. Světové dopravní systémy, vývoj železniční sítě.
- 17** a) Mapa, její definice a význam pro geografii. Třídění map a mapových děl. Rozdíl mezi obecně zeměpisnou a tématickou mapou.
- b) Přímé a nepřímé důkazy rotace Země kolem své osy. Důsledky rotace.
- c) Struktura a dynamika současného stavu obyvatelstva světa.
- 18** a) Souřadnicové systémy na Zemi (referenčním elipsoidu) a v zobrazovací rovině mapy. Charakteristika a způsob užití.
- b) V čem vidíte rozdíly mezi pojmy "typ reliéfu" a "tvar reliéfu"?
- c) Působení lokalizačních faktorů na rozmístění základních skupin světového průmyslu (těžební, hutnický, strojírenský)
- 19** a) Třídění kartografických zobrazení podle zkreslení, vzhledu zobrazovací plochy a polohy zobrazovací plochy vzhledem k referenčnímu tělesu.
- b) Klima Země. Základní typy klimatických klasifikací. Charakteristiky Köppenovy a Alisovovy klasifikace.
- c) Charakteristika přírodních, technicko-hospodářských a vojensko-strategických faktorů lokalizace dopravy.
- 20** a) Využití letecké fotogrammetrie při základním mapování. Princip fotogrammetrie a způsob leteckého snímání území.
- b) Pojem biosféry a charakteristiky života.
- c) Struktura regionu, jeho jádro a hranice. Hierarchie regionů.
- 21** a) Grafické prostředky vyjadřování mapového obsahu. Možnosti jejich vzájemného odlišení podle velikosti, výplně ap.
- b) Důkazy oběhu Země kolem Slunce. Příčiny střídání ročních období.
- c) Působení lokalizačních faktorů na rozmístění základních skupin světového průmyslu (chemický, spotřební, potravinářský).
- 22** a) Základní metody kartografického vyjadřování. Jejich přehled a způsob využití vybrané metody.

- b) Uvedte základní charakteristiky kerného pohoří.
 .c) Jednotlivé obory světové dopravy (historické, tradiční a moderní), jejich význam a rozmístění.
- 23** a) Kartografická generalizace. Definice a faktory ovlivňující míru a způsob provedení generalizace mapového obsahu.
 b) Klimatické změny Země. Předpokládané a prokázané příčiny klimatických změn na Zemi. Změna klimatu od počátku letopočtu.
 c) Přístup, metodologie a základní metody regionální geografie.
- 24** a) Klad listů základní mapy České republiky. Způsob rozdělení území ČR ve všech měřítkových řadách a uvedení možných číselných označení map konkrétního měřítka.
 b) Působení geografických faktorů prostředí.
 c) Utváření sídelních jednotek a sídel vlivem geografického prostředí a historického vývoje.
- 25** a) Geografické informační systémy, definice, složky, využití v praxi
 b) Orientace na Zemi. Souřadné soustavy. Zeměpisná síť.
 c) Geografie rekreace a cestovního ruchu jako samostatná vědní disciplína (vývoj a předpoklady vzniku, vymezení cestovního ruchu a rekreace, základní pojmy). Klasifikace rekreace a cestovního ruchu (základní druhy a formy a jejich prostorové koncentrace).
- 26** a) Vektorový a rastrový model prostorových dat.
 b) Popište tvary reliéfu v krasové oblasti, proč a jak vznikají.
 c) Význam regionalizace a regionální geografie ve vědecké, společenské a vzdělávací praxi.
- 27** a) Geografické informační systémy (GIS) ve výuce.
 b) Rozložení a zásoby vody na Zemi. Členění povrchového a podpovrchového vodstva. Základní hydrologické pojmy.
 c) Geneticko-morfologická klasifikace venkovských sídel, typy plužin.
- 28** a) Dálkový průzkum Země, definice, princip vzniku družicových snímků, využití ve společenské praxi.
 b) Životní formy rostlin a jejich společenstva.
 .c) Obecná charakteristika zemědělské výroby (její postavení ve světové ekonomice, oborová struktura, komplexní a odvětvové typologie).
- 29** a) Družicové systémy.
 b) Čas na Zemi. Způsoby určování a měření času. Časová pásma. Letní čas. Mezinárodní datová mez.
 c) Geografická regionalizace světa, světadílů a České republiky.
- 30** a) Dálkový průzkum Země ve výuce na základních školách a v přípravě učitelů přírodních a společenských věd.
 b) Jaké znáte typy průlomových údolí a jak vznikají?
 c) Funkční klasifikace měst, topografická a geografická poloha.
- 31** a) Globální poziční systémy.
 b) Pohyby hydrosféry Země. Malý a velký vodní oběh. Oceánské proudy, dmутí oceánské vody, druhy a charakteristika vln.
 c) Geografická charakteristika jednotlivých oborů zemědělské výroby (druhy kulturních plodin či hospodářských zvířat, jejich geneze a současné rozšíření, světový rybolov). Geografie hladu a její přístup ke globálním problémům.
- 32** a) Geoinformatika, definice, uplatnění geoinformatiky ve školách v souvislosti s "Rámcovým vzdělávacím programem"
 b) Biogeografické členění Země a biomy.
 c) Geografie obchodu a služeb jako samostatná disciplína (vznik, teoretický základ, základní úkoly). Prostorová diferenciacie světového obchodu.

